

SADRŽAJ

PREDGOVOR	ix
OZNAKE	xii
UVOD	1
1. TERMODINAMIČKE VELIČINE STANJA	3
1.1. PARCIJALNE MOLARNE I PARCIJALNE SPECIFIČNE VELIČINE	7
1.1.1. Veza između parcijalnih molarnih veličina različitih vrsta	12
1.1.2. Parcijalne molarne veličine pri velikim (beskrajnim) razblaženjima	14
1.1.3. Metode određivanja parcijalnih molarnih veličina.....	16
1.1.3.1. Grafička metoda.....	16
1.2. PRIVIDNE MOLARNE VELIČINE	21
1.2.1. Prividna molarna entalpija	28
2. HEMIJSKI POTENCIJAL, FUGASNOST I KOEFICIJENTI AKTIVNOSTI SUPSTANCE	31
2.1. DEFINICIJA HEMIJSKOG POTENCIJALA	31
2.2. ZAVISNOST HEMIJSKOG POTENCIJALA OD TEMPERATURE, PRITiska I SASTAVA FAZE	35
2.2.1. Zavisnost hemijskog potencijala čistc supstance od temperature i pritiska.....	36
2.2.2. Zavisnost hemijskog potencijala supstance u smeši od temperature, pritiska i sastava.....	37
2.3. KRITERIJUM ZA DIFUZIONU RAVNOTEZU U HETEROGENOM SISTEMU	39
2.4. HEMIJSKI POTENCIJAL SUPSTANCE U GASNOM STANJU	42
2.4.1. Čist gas u idealnom gasnom stanju.....	42
2.4.2. Čist gas u neidealnom gasnom stanju – fugasnost gasa.....	43
2.4.3. Idealna gasna smeša	52
2.4.4. Neidealna gasna smeša	53
2.4.4.1. Idealni gasni rastvor.....	57
2.4.4.2. Fugasnost supstance u idealnom gasnom rastvoru	58
2.5. HEMIJSKI POTENCIJAL SUPSTANCE U KONDENZOVANOM STANJU.	59
2.5.1. Čista supstancna	59
2.5.2. Rastvori neelektrolita	60

2.5.2.1. Idealni rastvor neelektrolita	60
2.5.2.2. Neidealni rastvor neelektrolita-aktivnost i koeficijent aktivnosti	63
2.5.2.3. Relacija između koeficijenata aktivnosti u različitim skalama	66
2.5.3. Rastvori elektrolita	68
2.5.3.1. Idealni rastvori elektrolita.....	71
2.5.3.2. Neidealni rastvori elektrolita - aktivnost, srednja jonska aktivnost i srednji jonski koeficijent aktivnosti	72
2.5.3.3. Relacije između srednjih jonskih koeficijenata aktivnosti u različitim skalama	77
2.6. ZAVISNOST KOEFICIJENTA AKTIVNOSTI OD TEMPERATURE I PRITiska	78
2.7. RELACIJA IZMEĐU KOEFICIJENATA AKTIVNOSTI U RASTVORU	80
2.8. EKSPERIMENTALNE METODE ODREĐIVANJA KOEFICIJENATA AKTIVNOSTI.....	82
2.8.1. Sniženje temperature mržnjenja i povišenje temperature ključanja rastvarača	83
2.8.2. Osmotski pritisak	87
2.8.3. Koeficijent raspodele	89
PRIMERI	90
3. DOPUNSKE VELIČINE STANJA RASTVORA	105
3.1. DOPUNSKA GIBSOVA ENERGIJA	105
3.1.1. Dopunska Gibsova energija rastvora neelektrolita.....	106
3.1.1.1. Modeli za dopunsку Gibsovnu energiju dvokomponentnih sistema	107
3.1.1.2. Modeli za dopunsku Gibsovnu energiju višekomponentnih sistema.....	110
3.1.1.3. Primena modela na dvokomponentne sisteme.....	111
3.1.2. Dopunska Gisova energija rastvora elektrolita	113
3.1.2.1. Model Debaj-Hikla	113
3.1.2.2. Model Picera	116
3.1.2.3. Model Skačarda	121
3.1.2.4. Modeli Halaa	124
3.1.2.5. Primena modela Halaa.....	127
3.2. DOPUNSKA ENTROPIJA	132
3.3. DOPUNSKA ENTALPIJA	133
3.4. DOPUNSKI TOPLITNI KAPACITET PRI KONSTANTNOM PRITISKU	134
3.5. OSTALE NAJZNAČAJNIJE DOPUNSKE VELIČINE	136
4. HEMIJSKA RAVNOTEŽA	137
4.1. PROSTA RAVNOTEŽA	137
4.1.1. Homogeni gasni sistemi	139
4.1.1.1. Temperaturna zavisnost standardne konstante ravnoteze	141

4.1.2. Heterogeni sistemi gas - čista kondenzovana faza	143
4.1.3. Rastvori neelektrolita	144
4.1.3.1. Zavisnost konstante ravnoteže od temperature i pritiska.....	146
4.1.4. Odnos konstanti ravnoteža za istu reakciju u heterogenom reakcionom sistemu.....	148
4.1.5. Rastvori elektrolita.....	148
4.1.6. Proizvod rastvorljivosti.....	150
4.2. SLOŽENA RAVNOTEŽA	151
4.2.1. Homogen sistem.....	152
4.2.2. Heterogen sistem.....	152
4.2.3. Metode proračuna ravnotežnog sastava.....	153
4.2.3.1. Postupak Kandiner-Brinklija.....	153
4.2.3.2. Minimizacija Gibsove energije	157
4.3. HEMIJSKI PROCESI U ADIJABATSKIM USLOVIMA	162
4.4. FAKTORI KOJI UTIČU NA POLOŽAJ HEMIJSKE RAVNOTEŽE	164
4.4.1. Uticaj temperature.....	166
4.4.2. Uticaj pritiska	167
4.4.3. Uticaj količine reaktanta	168
4.4.4. Uticaj inertnih (nereaktivnih) supstanci	169
PRIMERI	170
5. ENTALPIJSKI DIJAGRAMI	225
5.1. RELATIVNA ENTALPIJA	226
5.1.1. Uporedna stanja kod entalpijskih dijagrama	229
5.2. DIJAGRAM $h-w$ ZA DVOKOMPONENTNE SISTEME	232
5.2.1. Osnovne vrste faznih i entalpijskih dijagrama	232
5.3. OSNOVNE OPERACIJE U DIJAGRAMU $h-w$	236
5.3.1. Mešanje	236
5.3.1.1. Adijabatsko mešanje.....	236
5.3.1.2. Neadijabatsko mešanje	237
5.3.1.3. Diferencijalna toplota (entalpija) mešanja	239
5.3.1.4. Specifični toplotni kapacitet rastvora pri konstantnom pritisku.....	243
5.3.2. Adijabatsko (izoentalpijsko) prigušivanje	243
5.3.3. Hlađenje i kristalizacija.....	244
5.3.4. Uparavanje i sublimacija.....	246
5.3.4.1. Kontinualno uparavanje i sublimacija	246
5.3.4.2. Diferencijalno uparavanje	249
5.3.4.3. Diskontinualno uparavanje	250
5.3.4.4. Deflegmacija	256
5.3.5. Kontinualna i diferencijalna kondenzacija	260
5.3.6. Kontinualna apsorpcija	262
5.3.7. Razmena	263
5.3.7.1. Suprotnostrujna razmena	263

5.4. DIJAGRAM $h-r$ ZA DVOKOMPONENTNE SISTEME	265
5.5. OSNOVNE OPERACIJE U DIJAGRAMU $h-r$	265
5.5.1. Mešanje	265
5.5.2. Adijabatsko prigušivanje	267
5.5.3. Uparavanje	267
5.5.3.1. Višestupno uparavanje.....	268
5.6. DIJAGRAM $h-w$ ZA KONTAKTNE PROCESE SA STEHIOMETRIJSKIM ODNOSOM REAKTANATA.....	270
5.7. OSNOVNI PROCESI I OPERACIJE U DIJAGRAMU $h-w$	270
5.7.1. Izotерmska i adijabatska konverzija.....	271
5.7.2. Mešanje	271
5.7.3. Adijabatsko prigušivanje	272
PRIMERI	272
6. RAVNOTEŽA PARA-TEČNOST	305
6.1. ZAVISNOST RAVNOTEŽNOG PRITISKA PARE ČISTE SUPSTANCE OD TEMPERATURE.....	306
6.1.1. Zavisnost entalpije isparavanja od temperature	309
6.1.2. Uticaj ukupnog pritiska na pritisak zasićene pare čiste supstance.....	310
6.2. DVOKOMPONENTNE FAZE U DODIRU	313
6.2.1. Relacije između pritiska i temperature	313
6.2.2. Zavisnost temperature i pritiska od sastava.....	316
6.2.3. Zavisnost fugasnosti supstance od sastava	317
6.2.3.1. Neelektrolitni sistemi para-rastvor.....	319
6.2.3.2. Elektrolitni sistemi para-rastvor	322
6.2.4. Relacije između fugasnosti supstanci u sistemu	323
6.2.5. Relativna isparljivost.....	324
6.3. SLOŽENA HEMIJSKA RAVNOTEŽA U SISTEMU PARA-TEČNOST	326
PRIMERI	330
7. PREDVIĐANJE TERMODINAMIČKIH VELIČINA I NEKIH SVOJSTAVA SUPSTANCI I VODENIH RASTVORA ELEKTROLITA	353
7.1. POSTUPAK POREĐENJA	353
7.1.1. Napon pare i molarna entalpija isparavanja	354
7.1.2. Parcijalni pritisak rastvarača kod binarnih rastvora sa neisparljivim elektrolitom.....	355
7.2. POSTUPAK ADITIVNOSTI	357
7.2.1. Aditivnost pri konstantnoj aktivnosti vode.....	358
7.2.1.1. Aktivnost vode	358
7.2.1.2. Gustina rastvora elektrolita.....	360
7.2.2. Jedinstven prilaz proceni svojstava mešanih rastvora elektrolita po Petvardan-Kumaru	361
7.2.2.1. Proračun ukupnog redukovanih jonskog koeficijenta aktivnosti ...	363

7.2.2.2. Proračun aktivnosti vode	365
7.2.2.3. Molarna entalpija isparavanja	366
7.2.2.4. Proračun efekata mešanja.....	367
PRIMERI	370
8. PRILOZI.....	377
LITERATURA.....	401